

TOVÁBBI HITELEZŐVÉDELMI ESZKÖZÖK.

Dr. Bakos-Kovács Kitti

TÁRSASÁGI JOG I.

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen
készült az Európai Unió támogatásával.

Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

Dr. Bakos-Kovács Kitti PhD.
egyetemi adjunktus

OLVASÓLECKE
IDŐIGÉNYE: 20 PERC

1. A TŐKEVÉDELMI ELŐÍRÁSOKRÓL.

A társaság tőkéje a hitelezők egyik biztosítéka minden olyan esetben, amikor a társaság tagjait nem terheli mögöttes felelősség a társasági vagyon által nem fedezett tartozásokért.¹ A **tagi felelősség hiányával** függenek össze az uniós jogforrásokban és a tagállamokban is ismert tőkevédelmi előírások, amelyek a törzstőke minimumára, a tagok törzsbetétjének a szolgáltatására és a tőke megőrzésére vonatkozóan tartalmaznak garanciális és kógens jellegű rendelkezéseket:

1. Ide tartoznak egyrészt *a jogi személyek, ezen belül a gazdasági társaságok alapításának eltérést nem engedő szabályai, amelyek a tag vagyoni hozzájárulás teljesítésére vonatkozó kötelezettségét teremtik meg*, függetlenül attól, hogy a gazdasági társaság tagjai korlátlanul kötelesek-e a társasági vagyon által nem fedezett tartozásokért helytállni, vagy a tag nem felel a társaság működése alatt a jogi személy vagyonából ki nem elégített követelésekért. A jogi személy elkülönült jogalanyiségével összefüggésben önálló vagyonnal rendelkezik; a tulajdoni elkülönülés elve alapján a tag vagyoni hozzájárulása annak teljesítését követően már nem képezi a tag magánvagyonának részét, hanem tulajdonátszállás következtében a jogi személy vagyonába tartozik. Ennek keretében – a jogi személy típusától függően, de valamennyi gazdasági társaság esetében – a tag vagyoni hozzájárulását köteles a társaság rendelkezésére bocsátani (annak teljesítése alól nem mentesíthető), azt a társaság működése alatt nem követelheti vissza, illetve a gazdasági társaság jegyzett tőkéjét csak a törvényben előírt eljárási rendben, a tőkeleszállítás garanciális szabályainak a betartásával lehet csökkenteni.

2. A *gazdasági társaságok alapításának kógens rendelkezései* alapján a *korlátolt felelősségű társaság és a részvénytársaság* alapításánál a törvény előírja azt a *kötelező jegyzett tőke minimumot*, amelynek rendelkezésre bocsátását a tagok a létesítő okiratban vállalják. A vagyoni hozzájárulásokból összeálló jegyzett tőke teljesítésére – a törvényi rendelkezések

biztosította lehetőségek között – nem biztos, hogy sor kerül alapításkor, hiszen annak teljesítése a létesítő okiratban meghatározott feltételek szerint később, az alapítást követően is megtörténhet.

3. A társaság vagyoni helyzetének felmérése és változása során *meg kell különböztetnünk egymástól a jegyzett tőkét és a saját tőke mértékét*. A **jegyzett tőke** a létesítő okiratban meghatározott és a gazdasági társaság alapításával összefüggésben rendelkezésre bocsátott vagyoni hozzájárulások összessége, melynek módosítására csak a *Polgári Törvénykönyvben* foglalt rendelkezések betartásával kerülhet sor. A **saját tőke** számviteli meghatározottságú fogalom, amely pénzügyi szempontból a gazdasági társaság teljes vagyoni helyzetét leképezi, mutatja. Részleteit a számviteli törvény határozza meg; a gazdasági társaság jegyzett tőkéje a saját tőkén belül értékelendő. A saját tőke jegyzett tőkén felüli részét **helyesbített saját tőkének** nevezzük. A jegyzett tőke védelmére vonatkozó jogi előírások nem alkalmazhatóak a saját tőke védelmére, így a korlátolt felelősségű társaság és részvénytársaság esetében a törvény által meghatározott tőkeeszállítás szabályai csak a jegyzett tőke védelmét biztosítják. A társaság mindaddig, amíg – ha a törvény illet meg határoz – eleget tesz a jogszabályban meghatározott jegyzett tőkekövetelménynek, szervezeti szempontból (nem vizsgálva a számviteli előírások alkalmazását) szabadon dönthet a saját tőke jegyzett tőke mértékét nem érintő átcsoportosításáról. A saját tőke, illetve a tényleges társasági vagyon társaság működése alatti csökkenéséhez a törvény a korlátolt felelősségű társaság és a részvénytársaság esetében számos olyan **jogkövetkezményt** fűz, amelynek alapján **a társaság döntési kötelezettségét teremti meg** valamely szervezeti változás elhatározására és végrehajtására vonatkozóan (például a legfőbb szerv kötelező összehívása szükséges).

4. A hitelezői követelések kielégítését érintő veszély megítélésénél a saját tőke mértékének a változása mellett *a saját tőke összegét nem érintő tőkeszerkezeti átcsoportosításokra is figyelemmel kell lenni a jogutódlás során*. Kockázatot jelenthet ugyanis a hitelezői igények megtérülésére az az esetkör, hogy ha például jelentős alaptőkével rendelkező részvénytársaságok úgy egyesülnek, hogy a jogutód gazdasági társaság alaptőkéjét a törvényi minimumban vagy a korábbiaktól eltérő jóval kisebb összegben határozzák meg, a kettő közötti különbséget pedig az alaptőkének felüli vagyonba helyezik. Ezen folyamat következtében csökkenhet tehát az a mérce, amelyhez viszonyítva a társasági jog a társasági vagyont védelemben részesíti, és ha redukálódik a jegyzett tőke, akkor csökken az a tőkenagyság is, amely a társasági jogban a tőkevédelem szabályainak a hatálya alá esik. Ennek keretében a jegyzett tőke nagyságának és a saját tőkén belül az átcsoportosításnak is jelentősége lehet a

hitelezők védelme során, és a jegyzett tőke hátrányára történő tőkeátrendezés is kockázati tényezőt hordozhat magában a hitelezői igények megtérülése vonatkozásában.

5. A gazdasági társaság saját tőkéjéből a tag javára teljesített kifizetések (pl. osztalékfizetés) feltételeit a korlátolt felelősségű társaság és a részvénytársaság esetében a törvény meghatározza; megtiltja a kifizetést, ha a társaság helyesbített saját tőkéje a kifizetés következtében nem érné el a társaság jegyzett tőkéjét, továbbá, ha a kifizetés veszélyeztetné a társaság fizetőképességét. A törvény a jegyzett tőke és a saját tőke mértékének mérlegeléséhez és arányához köti – szintén korlátolt felelősségű társaság és részvénytársaság esetében – a jegyzett tőke felemelését, annak leszállítását.

6. Tekintettel arra, hogy a *részvénytársaság* alapítása és működése során annak tőkeegyesítő jellege dominál, így a törvény számos olyan *további speciális rendelkezést* iktatott a szabályozásba, amely (i) a részvénystruktúrával összefüggésben az alaptőke összetételét, illetve annak védelmét érinti, valamint (ii) könyvvizsgáló vagy adott esetben szakértő által tett jelentések, vélemények elkészítését követeli meg. A részvénytársaság alaptőkéjének védelme érdekében a gazdasági társaság belső részvénystruktúrájának kialakítása során figyelembe kell venni azokat az arányokat, amelyeket a törvény az egyes részvényfajták és -osztályok kibocsátásával összefüggésben a kibocsátott részvények alaptőke mértékéhez viszonyított minimális vagy maximális mennyiségére vonatkozóan előír (ide tartozik a törzsrészvény, a dolgozói részvény, a kamatozó részvény, valamint a visszaváltható részvény). Szintúgy a saját részvény megszerzésével összefüggésben szem előtt kell tartani azt a rendelkezést, hogy a részvénytársaság az alaptőke huszonöt százalékát meg nem haladó mértékben szerezhethet saját részvényt.

2. A PUBLICITÁSI KÖVETELMÉNYEKRŐL.

A publicitási követelmények fokozottabb érvényesülése a tagok mellett a hitelezők információhoz jutását is biztosítja. A publicitási előírások elemzése során két aspektusból, a cégbíróság felé fennálló bejelentési kötelezettség, valamint a közzététel vonatkozásában kell a kapcsolódó jogi előírásokat megvizsgálnunk. A törvény az általános szabályokon túlmenően a forgalom biztonsága, a hitelezők és más védendő érdekek biztosítása céljából **eseti jelleggel** megkövetelheti további adatok szolgáltatását, meghatározott iratok benyújtását vagy információk közzétételét a Cégbiztonságban.

A *bejelentési kötelezettség* keretében a gazdasági társaságok kötelesek a cégiratokhoz történő csatolás végett a jogszabályban meghatározott társasági iratokat, számviteli

dokumentumokat, könyvvizsgálói jelentést és nyilatkozatot a cégjegyzéküket vezető cégbírósághoz a törvényben meghatározott határidőn belül benyújtani. A benyújtási kötelezettség hitelezővédelmi funkciója kapcsolódik a cégnyilvánosság alapelveéhez, hiszen a cégjegyzék fennálló és törölt adatai, valamint a cégiratok teljeskörűen nyilvánosak.

A benyújtási kötelezettségtől meg kell különböztetni a *közzétételi kötelezettséget*. Ennek keretében valamely dokumentum nyilvánosságra hozatala a cégbírósági bejelentés mellett vagy helyett a *Cégek közlönyében történő közzététel útján* is megvalósítható, azonban a gazdasági társaság a publicitási követelményeknek *saját honlapján* is eleget tehet azzal a feltétellel, megfelel a külön jogszabályban foglalt feltételeknek, valamint folyamatosan, korlátozásmentesen és ingyenesen kell biztosítani a dokumentumok megismerhetőségét.

FELHASZNÁLT IRODALOM ÉS AMELYET MÉG TOVÁBBI OLVASÁSRA AJÁNLUK

Miskolczi Bodnár Péter (szerk.) „Európai társasági jog” (KJK-Kerszöv; Budapest; 2004.)

Kisfaludi András „Társasági jog” (Complex; Budapest; 2007.)

Bakos-Kovács Kitti „Átalakulás és hitelezővédelem az uniós normák és a közép- és kelet-európai tagállamok jogának keresztmetszetében” (PhD értekezés; Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Polgári jogi és Polgári Eljárásjogi Tanszék; Szeged; 2012;
<https://doktori.hu/index.php?menuid=193&lang=HU&vid=10101>)

VÉGJEGYZETEK

¹ *Zollner, Johannes*: Mindestkapital und Kapitalaufbringung – wirksame Instrumente des Gläubigerschutzes? (In: Aktuelle Fragen des Gläubigerschutzes; Hrsg.: Kalss, Susanne; Linde Verlag; 2002.; 29-51. pp.) 37. p.; Ezzel ellentétesen lásd: *Szegedi András*: A törzstőkeminimum dogmája (Jog, Állam, Politika; 2009/1.; 25-38. pp.); *Szegedi András*: Az „ezer forintos kft.” védelmében (Gazdaság és Jog; 2007/3.; 8-13. pp.)